

Emellan mina 19 och 16 år kom jag att vistas hos en landtbrukare med en egendom av 70 tunnland god jord i Heärstjö socken, han hade därmerglut en del av egendomen men ej börjatt att rördika den, det var öppna diken mellan 10 eller 12 famnar mellan diken, som rensades till ett djup av inemot 3 fot på helträden, vilken ej plöjdes upp förän efter midsommars för att ligga till bete för fåren så länge som möjligt de vackerades av en pojke men kördes in för natten. der höls ej mer än 7 eller 8 kor samt några ungnöt och kallvar, så mycket som möjligt ställde de om att korna ej skulle kalsas förän de skulle ut på gräsbete, varföre de födrades dåligt under vintern med agnar och hackelse som blottes med rapsvatten men inget annat kraftfoder, varföre korna mjölkade litet under vintern det fans ju ej något mejeri förän långt senare.

Så handskummades grädden av mjölken varare
kämnades smår, vad som ej konsumerades i asten
 såldes till städerna i synnerhet Landskrona.
Ost tillverkades även, då en kalv skulle slaktas
 fick den så mycket sötmjölk den kunde dricka, då
 den var slaktad var mjölken ostad i magen samt togs
 ut och hängdes till torkning, detta kallades ostlörens
^{en liten bit}
~~den~~ sattes till jummig mjölk, då den ostades, som sam-
 lades ihop med händerna och lades i ett ostkar flä-
 tat av halm och spån deri den kramades samman
 så att vallen silades från osten genom ostkaret, så
 var det en ostbur med ett par hyllor och spjälur så
 tål att fåglarna ej kunde komma dit, som hängdes
 under takskäget åt solsidan der osten torkades under
 sommaren. Thuru de ärligaste inkomsten var sädesodling
 som såldes till spannmålshandlare i städerna och export-
 till utlande i synnerhet England, dit exporterades mycket
 havre

Skåne

Jön Jönsson
1933

3734

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Klöver lönade sig ej att odla ty den övervintrade sällan
det såddes Timotej och s. m. Engelst rågräs några andra gräs-
frö fans icke. På större ställen och herregårdar kördes jorden
delvis med oxar med två par för plojen. främste paret kördes
av en pojke som skrek bit (vänster) nämmen (höger)
Det började anskaffas ett eller annat tröskverk som ambu-
lerade omkring på de större ställen att tröska nögrat
men det mesta tröskades med pletjet (sluga) det kom män-
vandrande från Halland som åtog sig vintertröske, de skul-
le vara färdiga och få sin lön 3 dagar före jul då de gick
hem till sina familjer att hålla jul, men kom så tillbaka
i slutet av julen att fortsätta trösket, så blev lagan mån-
genstädes kallad hallingasåden. De som bodde arlägset
hade koster på stället och då var 28 de tunnna som löstes med
pengar, husmän som bodde i närheten och kostu sig själva
hade varit 14 de tunnna som de fick ut, vintersåden till bröd
och vårsåden till sin gris och fjäderfä.

Skriv endast på denna sida!

År 1870 åren deromkring var det ej någon vardet ej
någon arbetslöshet, ordet strejke fanns ej till, det var arbe-
te året rundt, såsom dikning mörkning m.m. under vår
och sommaren, under hösten att hugga all säden med
läm bindning inbergring av den, vintern med tröst-
ning som varade nästan hela vintern på de större
ställen, det var lång arbetstid, från kl. 4-5 på morgonen
och till solnergången, det följde mycket mat, isyn-
nerhet som den ej var så fet, kött och fläsk ^{m.m.} delades alltid
till var och en, det bästa var ärtor fläsk och rågbröd som
var huvudstolen, och bränervinet var tyglurran.
Det var en man som tyckte att smöret var tunt på
brädet, som sade, gudskelov idag har jag fått min
min syn igen, för igår kunde jag knappast se smö-
ret på brädet idag kan jag se solen genom astbiten.
Ja det var andra arbetstider då mot nu, jordbruks-
maskinerna kom ju ej för än långt senare.

27)

Skåne
1/ Diverse
Diverse 1775-1933

3734

1775-1875
1875-1933
Kansliet
Kallikra

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Det var svårt för de fattiga omkring 1870 då en
landtarbetare hade en dglön av 3 daler (50 öre) då en
tunna råg kostade vissa tider mellan 2.0-2.5 ^{lot} som var
något mer än 100 kilog. i fattiga större familjer blan-
dades även något kornmjöl i brödet, men så kunde
även kvinnan hjälpa till något med att kardwack
spinna lin till åbogrinnar, var före hon erhöll nå-
got matvaror in natura, såsom mjölk, smör och bröd
i fattighuset kom inga andra än äldre personer som
ej kunde försörja sig. Dett sörjligaste var att fattiga för-
äldralösa barn auktionerades ^{ut} till den minsttjudande
Industri arbete fanns ej för än en tid efter Landskrona och
Helsingborgs järnvägen kom till stånd år 1865.
av antecknade fattigdom alstrade Gjureri, men det
var nästan endast matvaror som tillgreps, pengar
kunde de ej komma åt, ty de förvades på den tiden
under havudkruden under natten.

3734

(Walleria)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Här var ett tjumband som graserade på orten i min
 tidigaste barndom, hvardagen för detta band var två
 bröder som var smeder och kallades grubbarna, de
 nöjde sig ej endast med matvaror, de stulo även värde-
 fulla varor såsom bordstillvor m.m. så i sinom tid ble-
 vo de fasttagna och dömdes i Glumslöfs tinghus till
 vissa på spå. Ett stycke från tinghuset var en rätt stor
 tomt som egdes av Rönnebergs härad, på denne tomt var
 upprett en stor grov träpåle nedslagen i marken som kal-
 lades galljen äldre personers kunde berätta att sådana galljer
 var förr i tiden upprett i härädderna då misddare som vissa
förbrytare kallades blivo upphängda och avlivade der m. s.
 vid avannärnde galje blivo dessa två män den ene
 efter den andre fall fastbundna med kläderna av
 ryggen, den som förrätta detta straff kallades profossen
 som tog endast två spå i handen var gång, och endast ett
 slag varje gång, och så ett par andra spå a. s. vidare. Tills han

7) fängnen erhållit det antal ^{spö} han var dömd, desse var de siste som fick spö på Glumslöfs galgbanker jämte många åskådare var män för, som antate hur det gick till, de andre av bandet slapp ganska lindrigt andan. ordspråket (hälaren är ej bättre än skälaren) det var en mycket förmögen man som var hälare och tog lejonparten av det värdefullaste som stulits. förmådderlykt Det synes som detta frysghelsystem var bra, ty desse två smeder blev ordentliga män, och arbetade i sitt yrke i många år, och blev rätt så gamla, jag både såg och talte med isynnerhet den ene många gånger. Galljen är borta för många år sen, och Tomten lillhär järdägaren insid, härads ättens vid Glumslöf är för många år sen flyttad till Mariestholm i förening med Ansjö och Hultjagers häraders, den siste domaren i Glumslöf var en häradsförordning Anderberg hans namn synes ännu i gamla lagföretshandlingar.

Skåne
vis. sk.
Kiv. sk.
1771 1772

3734 J. J. J. J. J.
Kiv. sk.
1771 1772

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

När det gick till att bygga de gamla kringbyggda
gårdarna, kunde våra fäder och förfäder berätta, det
var kunniga timmermän som till en länga, kunde
de göra hela timran färdig innan den restes upp,
de märkte fotträ lösholt stolpar och lejd med stäm-
är till s. h. rommerska tal III-V-VI o. s. v. så det ^{synes} ~~stäm~~ varje
träbit höjde hån, så innan det restes högs det skärar
i ovarsidan på fotträ och undersidan av löshollet
och likaledes mellan lösholt och lejd, då timran var
rest passades stakar i dessa skärar med 3 eller 4 tum
emellan varje stake, så virades halva glest omring
varje stake för att binda leran omring dem, så täck-
tes det med halva innan väggarna lerlagas, det gjordes
en lerätta som ältadess med hästar eller oxar så stor att
den räckte till väggarna, och så en dag var det lergille som
som det kallades, det gick så till att de parade sig så-
som dräng och piga o. s. v. par av tjennare ~~o~~ grannar och

g) värmer så många att vägarerna blevo färdiga i god tid innan kvällen, leran transporterades av någon till drängen, som var vid utsidan, och tog leran med händerna och började vid folträd och tryckte leran in mellan ^{takurna} ~~de~~ ^{de} pigan tog emot det och slötade det till så godt hon kunde, men så drängen slötade till på utsidan så det blev i floket med timret, Då det så var färdigt var det skällva gillet med dans på en loga, mat och destill ike minst brännvin då glädjen stod högt i tak, det var sål- lam mer än två in eller utgång, inkörsporten och utgång gen till gösselstaden, samt en eller annan lämman på ut- sidan till ladan genom att transportera in säden.

De hade tända till fönstern på utsidan av bonings- huset som var haspade vid väggen om dagen, ett järn ^{var} fastsatt i den ene lämmen som räckte ut över den andre med skrugängler, och så en skruv genom fönsterposten var med de skruvades fast, då så porten blev låst ansåga de sig trygga i sin inhägnade ^{Skriv endast på denna sida!} gård för natten

Åren 1850 och 60 var i krinolinens Tidvarv då modet var att damerna skulle ha krinolin, det insyddes rotting eller ännu bättre fiskben som var utskurits av seal-fiskben, som var mycket fjädrande och berast ej vid böjning av det, det insyddes i nedre kanten av kjolen som var någorlunda sirkelrund, och kunde vara närmare tre fot tvärs över till en full vuxen dam och räckte ner till armbågen, de achtade sig noga att ställa sig tät invid en vägg, ty då stod kjolen rätt ut, den var till hinder vid mjölkning och annat utarbete, så då fick de avlägga den, i regel skulle ej flickor ha krinolin innan sin konfirmation, men så var det en eller annan liten tös som smög sig till att insy pilen vid jern i kjolen, så kunde vi pojkar vara nog släcka att passa tillfälle att knäcka det, så var rundringen skänd, då tösen tog till lippen och förklädet till ögonen.

3734

På sjöngs krindin visan första versen

Wad är en ynglings högsta tröst
Ja kärleken och vin

Will trycka flickan till sitt bröst
Kan ej för krinolin

Was vore alla moderna

Om ej de togs av damerna
som tralita talila talila la.

för ett fullt krinolin.

Wad är en kupa mera lik än just en krinolin

På svärmar är den ganska rit

Men ej på mängdin a.s.v.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11